

Sun muistin kauniit sanas.
Pikaa tulin raivoon ihan.
Minä tahdoin nähdä äidin
ja kukkivan tuomi-pihan.

Niin aattelin, siksipä näin
täss' edessä oon ja vuotan
sün lääkitsevälstä sanaas,
oathan äiti, sinuun luotan.

Mua katselet pitkään, näät mun,
mihlalsena, älä sano.
Se usko vaan, että koskaan
mull'ei maailmalle jano.

Rumin kasvoin, surkastunein,
seison eessä' varron sanaa.
Vol ihmettä, koskaan, koskaan
ei äidin huullilla manaa.

Tään matkani opiksi tein,
näin korvaansa kuiskaen salaa.
Hän helliin käsiinsä ottaa,
ja silmänsä palaa, palaa — —

Yhteiskunnallisesta Vietistä

SELLAISISSA eläinlajeissa, joiden elä-
mässä yhteiskunnallinen yhdyselämä tu-
lee tehokkaaksi aseeksi elämisen taistelus-
sa, kasvattaa tämä sen vuoksi yhteiskunnalli-
sia, sosialisia, viettejä, jotka monen lajin kes-
kuudessa ja monessa yksilössä kasvavat hän-
mästyttäväksi voimaksi, niin että se voi voittaa
jopa itsensä säilytys- ja suvunjatkamisvietit,
jos se joutuu näiden kanssa ristiriitaan.

Yhteiskunnallisten viettien alkuna saanem-
me pitää sitä harrastusta, minkä jo pelkkä yh-
teiskunnallinen yhdessä eläminen yksilössä he-
rättää sen osatovereita kohtaan, joiden seu-
raan se on tottunut nuoresta pitäen. Toiselta-
puolen täytyy suvunjatkamisen ja jälkeläis-
tahuolehtimisen jo johtaa lyhyemmän tai kau-
emman aikaa kestäviin saman lajin eri yksi-
löitten välisiin kiinteämpiin suhteisiin. Ja ku-
ten nämä suhteet lienevät olleet yhteiskunnan
muodostumisen alkukohtana, niin voivat
niistä syntyvät vietit olla yhteiskunnallisten
viettien kehityksen alkukohtana.

Nämä vietit itse voivat, riippuen eri lajien
erilaisista elämisen ehdoista, olla erilaatuisia,
mutta on sarja viettejä, jotka ovat kaikenlaai-
tuisen yhteiskunnallisen elämän menestymisen
edellytyksiä. Siten on laita ennenkaikkea
luonnollisesti epäitsekkyuden, yleistä hyvää

tarkottavan alttiuden. Samanlaisia viettejä
on uskollisuus yhteisten etujen puolustamises-
sa; uskollisuus yhdyskuntaa kohtaan; alistu-
minen kokonaisuuden tahdon alaiseksi, siis
kuuliaisuus, kuri; totuudellisuus yhteiskuntaa
kohtaan, jonka turvallisuus saatetaan vaaran-
alaiseksi tai jonka voimia tuhlataan, johtamal-
la sitä harhaan, esimerkiksi väärillä merkin-
annoilla. Vihdoin kunnianhimo, yhteisön kii-
toksen ja moitteen tajuava herkkätuntoisuus.
Kaikki ne ovat yhteiskunnallisia viettejä, joita
ilmeisinä huomaamme jo eläinyhteiskunnassa,
monia niistä jo pitkälle kehittyneinä.

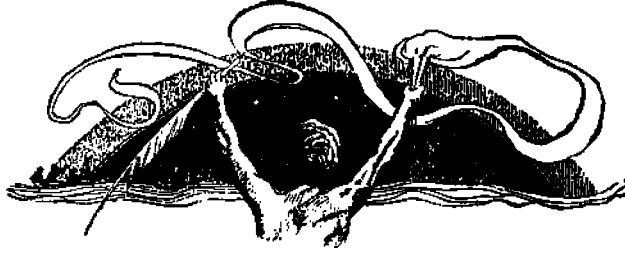
Mutta nämä yhteiskunnalliset vietit ovat
juuri yleisimmät hyveet, niiden kokonaisuus
muodostaa siveyslain. Korkeintaan puuttuu
niistä enään oikeudenrakkautta, se on pyrkimys
tasa-arvoisuuteen. Sen kehittymiseen ei eläin-
yhteiskunnissa ole tilaisuutta, kun niissä ilme-
nee vain luonnollisia, yksilöllisiä, mutta ei yh-
teiskunnallisten suhteiden synnyttämiä, yhteis-
kunnallisia, eroavaisuuksia. Tuo ylevä siveys-
laki, että toveri ei milloinkaan saa olla vain
keinona päääärän saavuttamiseksi, jota mei-
dän kantilaisemme pitävät Kantin neron val-
tavimpana työnä ja "uuden ajan maailman-
historian koko tulevaisuuden siveellisenä oh-
jelmana," on eläimellisissä yhteiskunnissa it-

sestänselvä asia. Vasta inhimillinen kehitys on luonut oloja, joissa kanssaihmisistä on tullut pelkkä toisten välikappale.

Siitä, että siveyslaki on eläimellinen vietti, yhdenvertainen itsensä säilytys- ja suvunjatka-misviettien kanssa, siitä sen voima, siitä sen pakotus, jota me arvelematta tottelemme, siitä meidän nopea ratkaisumme, onko jokin teko hyvä vai paha, hyväavuihin vai paheellinen; siitä siveellisen arvostelumme ehdottomuus ja

voima, ja siitä vaikeus perustella sitä, kun järki alkaa tukistella eri toimia ja kysellä niiden perusteita. Silloin huomaa lopulta, että kaiken käsittäminen on samaa kuin kaiken anteeksiantaminen, että kaikki on välttämätöntä, ei mikään hyvää tai paha.

Ei tietämiskyvystämme, vaan viettielämäs-tämme johtuu siveytlain ohella myöskin siveel-linen arvostelu, samoin kuin velvollisuuden tunto ja omatunto.

Julkisen Sanan Kirjoittamisesta

(Tehtaalaisen kolmas kirje Teemulle.)

HYVÄ Toveri Teemu: — Ennenkuin tässä käymme varsinaiseen asiaan, on muistettava, että työväen sanomalehti, samoin kuin julkaisukin, on sitä paremmin tarkoitustaan vastaava, mitä useammat työläiset siihen maailmalta kirjoittavat ja kirjallisilla tuottellaan avustavat. Jos olisi kyseessä esimerkiksi julkaisu, jossa käsitellään jotakin erikoista tiedettä, riittäisi neljä viisi sen tieteenalan erikoistuntijaa toimittamaan tuon julkaisun ensiluokkaisesti. Tietysti sekin tulisi vielä parempi, jos sen avustajina olisivat kymmenet sen tieteenalan ekspertit.

Mutta työväen luokkataistelussa kasvatusvälineinä käytettävien lehtien ja julkaisujen suhde on aivan toinen. Luokkataistelu on yhteiskunnallista elämäntaistelua ja sitä käydään kaikkialla, missä työ ja pääoma ovat vastakkain. Siinä tarvittavia tietoja kerätään yhä jatkuvasti käytännöllisten kokemusten kautta. Työläisten omintakeiset kirjoitukset ovat se suuri kirja, jossa on tämän kysymyksen edistämiseksi suurin merkitys. Niinkuin itse työväen luokkataistelu on joukkotoimintaa, niin myös pitäisi tähän taisteluun tarvittavan kasvatus työn olla joukkotoimintaa.

Sanomalehtiin ja julkaisuihin kirjoittamisessa

on meikäläisten keskuudessa tehty sangen vähän opetustyötä, lukuunottamatta niitä lyhyitä käytännöllisiä ohjeita, joita silloin tällöin kiireisesti laaditaan lehtien toimituksien puolesta. Toimitusharjoittelijain, tai toisin sanoen kirkko- ja opetusharjoittelijain pitoa on joskus liikkeissämme havaittu, mutta se on ollut perin vähäistä. Ja liikepuolelta katsoen, ei sellainen ole mahdollistakaan siinä määrin, että se huomattavammin voisi toiminnassamme olevaa kykyjen puutetta saada poistetuksi. Vähäinen apu siitäkin on.

Ainekirjoitus-oppikirjoja ei meillä työläisille sovellaita näy olevan ainoatakaan. Kansakoulukirjoista tosin voi sellainenkin henkilö, joka ei sitä koulua ole käynyt, kuten sinä Teemu ja minä, oppia huomattavassa määrin, mutta sellainen opiskelminen on perin vaikeata ja raskasta. Kirjat yleensä laaditaan määrätyn opetusjärjestelmän alaisina käytettäväksi ja se on opettajisto, joka tietää tämän järjestelmän, yleinen kansa siitä vähän tietää. Näinollen koulukirjojen käyttökin kokonaan koulua käymättömälle itseopiskelijalle on suurta yrittelijäisyyttä kysyvää.

Henkilölle, jolla on kirjoitustaito, vaikka se ei olisi kouluun tunutkaan, kunhan osaa ajatuksiaan